

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ КОЛЕДЖ
ЛЬВІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО АГРАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ**

Кафедра “Фінанси, банківська справа та страхування

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Аналіз господарської діяльності

Освітня програма “Фінанси, банківська справа та страхування

Спеціальність “072 “Фінанси, банківська справа та страхування”

Галузь знань 07 “Управління та адміністрування

Затверджено на засіданні кафедри
«Фінанси, банківська справа та страхування»
Протокол № 1 від 02.09.2019 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація					
Назва дисципліни		Аналіз господарської діяльності			
Викладач (-і)		к.е.н. Білий М.М.			
Контактний телефон викладача		+38(099)1731896			
E-mail викладача		biluy.m@i.ua			
Формат дисципліни		Очний			
Обсяг дисципліни		4 кредити ECTS			
Посилання на сайт дистанційного навчання		http://ifagrarncol.at.ua/index/bibliotechnij_fond/0-69			
Консультації		Очні консультації: згідно розкладу консультацій			
2. Анотація до курсу					
У межах курсу здобувачі вищої освіти продовжують формувати інтегральну, загальні та професійні компетентності, а саме опановують знання з аналізу господарської діяльності підприємств і організацій, формують уміння і набувають практичних навичок здійснення такого аналізу та прийняття на його основі обґрунтованих управлінських рішень.					
3. Мета та цілі курсу					
Формування у здобувачів вищої освіти необхідних професійних якостей, практичних навичок, вмінь та знань, визначених освітньо-професійною програмою, необхідних для вирішення професійних завдань, а саме набуття знань з аналізу господарської діяльності підприємств і організацій, формування умінь і практичних навичок здійснення такого аналізу та прийняття на його основі обґрунтованих управлінських рішень					
4. Результати навчання (компетентності)					
вміти використовувати методику об'єктивної оцінки ступеню виконання планових завдань; аналізувати динаміку показників господарської діяльності підприємства; визначати та оцінювати дію факторів, що впливають на показники господарської діяльності підприємства та ефективність прийняття управлінських рішень; виявляти та розраховувати резерви підвищення ефективності господарсько-фінансової діяльності; проводити факторний аналіз показників діяльності підприємств.					
5. Організація навчання курсу					
Обсяг курсу 120 год.					
Вид заняття			Загальна кількість годин		
лекції			42 год.		
семінарські заняття / практичні / лабораторні			42 год.		
самостійна робота			36 год.		
Ознаки курсу					
Семестр		Спеціальність		Курс (рік навчання)	Нормативний / вибіркового
I		072«Фінанси, банківська справа та страхування»		I	нормативна
Тематика курсу					
Тема, план		Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки
I семестр					
Тема 1. Теоретичні основи економічного аналізу. 1. Економічний аналіз як галузь економічної науки. Місце економічного		Лекція, семінарське	[1,4]	Опрацювати лекційний	5 балів
					До наступного заняття за

аналізу в системі наук. Основні етапи розвитку економічного аналізу. 2. Господарська діяльність як предмет економічного аналізу. Роль економічного аналізу в управлінні господарством і підвищенні ефективності виробництва. Об'єкти і суб'єкти аналізу. Використання в економічному аналізі системи показників. 3. Основні категорії та принципи економічного аналізу. Ресурси, фактори (чинники), резерви виробництва, їх класифікація. Основні принципи економічного аналізу. Завдання економічного аналізу. Оцінка результатів господарської діяльності.	заняття		матеріал, підготуватися до семінарського заняття		розкладом
Тема 2. Метод та методичні прийоми економічного аналізу. 1. Сутність методу економічного аналізу. Визначення методу. Класифікація методів. Характеристика суті методу економічного аналізу. Аналітичний метод і принципи аналітичного дослідження. 2. Традиційні методи економічного аналізу. Статистичні методи, які застосовуються в аналізі. Табличний метод. Особливості побудови аналітичної таблиці. Використання табличного методу в аналізі. Прийоми групування і вибірки. Порівняння, його застосування в аналізі. 3. Факторні моделі в аналізі господарської діяльності. Елімінування як метод розрахунку впливу факторів. Способи елімінування: ланцюгових підстановок, абсолютних і відносних різниць та перерахунків.	Лекція, семінарське заняття	[1,4]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття	15 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 3. Інформаційне забезпечення та організація економічного аналізу на підприємстві. 1. Види та напрямки економічного аналізу. Оперативний аналіз. Перспективний аналіз. Техніко-економічний і фінансово-економічний аналіз. Міжзаводський, або порівняльний аналіз. Функціонально-вартісний і системний аналіз. 2. Зміст і поняття інформації в економічному аналізі. Характеристика і класифікація найважливіших видів інформації на підприємстві. Система техніко-економічних показників як база економічного аналізу. Вимоги, яким повинна відповідати система обліку і звітності.	Лекція, семінарське заняття	[1,4]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 4. Аналіз виробництва продукції, робіт та послуг. 1. Аналіз обсягів і структури	Лекція, семінарське	[2,4]	Опрацювати лекційний	10 балів	До наступного заняття за

виробництва продукції. Значення й завдання аналізу виробництва продукції, робіт і послуг. Загальна схема і послідовність проведення аналізу. Чинники виробництва продукції. Інформаційна база аналізу. Аналіз обсягу виробництва продукції в натуральному і вартісному вираженні. 2. Аналіз асортименту продукції, його зміни та оновлення випуску виробів. Аналіз впливу асортиментно-структурних зрушень на показники підприємства. 3. Аналіз ритмічності виробництва. Аналіз обґрунтованості оперативних виробничих завдань за підрозділами виробництва. Аналіз залишків незавершеного виробництва. Причини можливих порушень виробничого ритму. 4. Аналіз якості продукції, робіт і послуг. Показники якості: сортність, питома вага продукції, прийнятої з першого пред'явлення, тощо.	заняття		матеріал, підготуватися до семінарського заняття		розкладом
Тема 5. Аналіз використання трудових ресурсів та витрат на оплату праці. 1. Аналіз використання трудових ресурсів. Значення й завдання аналізу трудових ресурсів. Загальна схема аналізу трудових ресурсів. Джерела інформації аналізу трудових ресурсів. 2. Аналіз забезпечення підприємства трудовими ресурсами. Методика аналізу ефективності використання трудових ресурсів. Аналіз використання робочої сили. Аналіз використання робочого часу. 3. Показники та аналіз динаміки продуктивності праці. Аналіз трудомісткості продукції, що випускається. Аналіз резервів продуктивності праці й випуску товарної продукції за рахунок кращого використання трудових ресурсів. 4. Аналіз витрат на оплату праці Аналіз фонду заробітної плати. Оцінка структури фонду оплати праці за економічним змістом, джерелами формування, категоріями працівників. Розрахунок абсолютного та відносного відхилення фонду заробітної плати. Визначення факторів, що впливають на оплату праці.	Лекція, семінарське заняття	[2,4]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття	10 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 6. Аналіз забезпечення та використання виробничих ресурсів. 1. Аналіз довгострокових активів підприємства. Значення, завдання, інформаційне забезпечення аналізу ефективності використання основних засобів і нематеріальних активів. Аналіз	Лекція, семінарське заняття	[2,4]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття	10 балів	До наступного заняття за розкладом

динаміки, складу і структури основних засобів. Аналіз руху і технічного стану основних засобів. 2. Аналіз використання основних фондів. Класифікація показників використання основних фондів. Аналіз фондівддачі та факторів її зміни. Аналіз ефективності використання і освоєння виробничих потужностей. Методика визначення й розрахунку резервів збільшення випуску продукції.			кого заняття		
Тема 7. Аналіз матеріальних ресурсів і ефективності їх використання. 1. Значення, завдання, інформаційне забезпечення аналізу використання матеріальних ресурсів. 2. Аналіз забезпеченості підприємства матеріальними ресурсами й ефективності їх використання. Аналіз потреби підприємства в матеріальних ресурсах і рівня виробничих запасів. Фактори, що впливають на рівень складських запасів підприємства. 3. Аналіз показників використання матеріальних ресурсів і оцінка динаміки матеріаломісткості продукції.	Лекція, семінарське заняття	[2,4]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 8. Аналіз витрат на виробництво, собівартості продукції. 1. Аналіз витрат на виробництво і собівартості продукції Значення, завдання й система інформаційного забезпечення аналізу витрат на підприємстві. Загальна схема формування витрат підприємства та їх аналізу. Напрямки аналізу витрат на підприємстві. 2. Особливості аналізу прямих та непрямих витрат. Аналіз прямих матеріальних витрат. Аналіз прямих витрат на оплату праці. Аналіз непрямих витрат: загально виробничих, адміністративних, витрат на збут, позавиробничі витрати. 3. Оперативний аналіз собівартості продукції. Оперативний аналіз втрат від браку продукції. Виявлення потенційних можливостей зниження собівартості виробленої продукції та підрахунок резервів.	Лекція, семінарське заняття	[2,4]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття	10 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 9. Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства і рентабельності. 1. Аналіз фінансових результатів діяльності. Значення, завдання і джерела аналізу фінансових результатів діяльності підприємства. Аналіз чистого прибутку підприємств. Аналіз чинників зміни прибутків від реалізації. Аналіз фінансових результатів від операційної	Лекція, семінарське заняття	[4]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття	10 балів	До наступного заняття за розкладом

та звичайної діяльності. Аналіз прибутків від цінних паперів та інших позареалізаційних джерел доходів (витрат). 2. Оцінка рентабельності діяльності підприємства. Аналіз показників рентабельності: загальної рентабельності виробництва, реалізованої продукції, виробів. Чинники зміни рентабельності. Декомпозиційний аналіз прибутковості капіталу — модель Дюпона. Підрахунок резервів зростання прибутку та рентабельності. Аналіз виконання фінансового плану підприємства. Оперативний аналіз фінансових результатів. Аналіз розподілу прибутків, що залишаються в розпорядженні підприємства. Оцінка доцільності основних напрямів використання прибутку.					
Тема 10. Аналіз фінансового стану підприємства. 1. Роль, завдання та джерела інформації фінансового аналізу. Взаємозв'язок фінансового стану підприємства і результатів його виробничої та комерційної діяльності. Характеристика бухгалтерського балансу як основного джерела інформації для оцінки фінансового стану підприємства: зміст, оцінка й аналітичне значення статей балансу. 2. Оцінка фінансового стану підприємства. Зовнішній і внутрішній аналіз фінансового стану підприємства. Експрес-аналіз фінансової звітності підприємства. Оцінка величини майна підприємства та джерел його утворення. Аналіз змін у складі та структурі оборотних активів на конкретну дату й у динаміці. 3. Рейтингова оцінка підприємства. Рейтингова оцінка підприємства за показниками прибутковості, ефективності управління, ділової активності, ліквідності та ринкової стабільності. Діагностика можливого банкрутства. Розробка заходів щодо стабілізації фінансового стану підприємства та використання фінансових резервів.	Лекція, семінарське заняття	[11]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття	10 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 11. Особливості економічного аналізу в різних галузях економіки. 1. Економічний аналіз в оптовій та роздрібній торгівлі. Поняття ефективності господарювання суб'єктів торгівлі. Інформаційна база проведення аналізу. Методика проведення економічного аналізу в закладах торгівлі. Оцінка стану товарних ресурсів	Лекція, семінарське заняття	[9]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття	10 балів	До наступного заняття за розкладом

торгового підприємства. Аналіз витрат обігу. Показники, що характеризують товарообіг торгового підприємства. 2. Особливості економічного аналізу в будівництві. Основні категорії, що використовуються в економіці будівництва. Види показників, що використовуються під час даного виду аналізу. Особливості аналізу фінансового стану будівельної організації. 3. Особливості економічного аналізу діяльності в аграрному секторі економіки. Завдання предмет та об'єкти аналізу аграрного підприємства. Аналіз динаміки та структури земельних угідь підприємства. Особливості економічного аналізу ефективності рослинництва та тваринництва. Оцінка рівня забезпечення основними та оборотними фондами сільськогосподарського підприємства.					
6. Система оцінювання курсу					
Загальна система оцінювання курсу	100 бальна за семестр – як середньо арифметичне 100 балів протягом семестру та 100 балів за екзамен “відмінно” – студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, наводить повний обґрунтований розв’язок прикладів та задач, аналізує причинно-наслідкові зв’язки; вільно володіє науковими термінами; “добре” – студент демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його до розв’язання конкретних прикладів та задач, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності розв’язках; “задовільно” – студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє правильно застосувати набуті знання до розв’язання конкретних прикладів та задач, нечітко, а інколи й невірно формулює основні твердження та причинно-наслідкові зв’язки; “незадовільно” – студент не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами.				

Вимоги до письмової роботи	Відповідно до навчального плану, студент виконує одну контрольну роботу, яка є допуском до складання іспиту. Головна мета її – перевірка самостійної роботи студентів в процесі навчання, виявлення ступеня засвоєння ними теоретичних положень курсу. При розв'язанні задач студент має детально вказувати, яким саме був хід його роздумів, якими формулами він користувався.
Семінарські заняття	Семінарське, практичне заняття проводиться з метою формування у студентів умінь і навичок з предмету, вирішення сформульованих завдань, їх перевірка та оцінювання. За метою і структурою семінарські, практичні заняття є ланцюжком, який пов'язує теоретичне навчання і навчальну практику з дисципліни, а також передбачає попередній контроль знань студентів. Оцінка за семінарське, практичне заняття враховується при виставленні підсумкової оцінки з дисципліни
Умови допуску до підсумкового контролю	– оцінка за поточне тестування (5 балів); – оцінка за відповіді на всі основні та додаткові запитання під час аудиторних занять (65 балів); – оцінка за контрольну роботу (20 балів); – оцінка за самостійну роботу (10 балів).
7. Політика курсу	
- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); - посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; - надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації». Засвоєння пропущеної теми лекції з поважної причини перевіряється під час складання підсумкового контролю. Пропуск лекції з неповажної причини відпрацьовується студентом (співбесіда, реферат тощо). Пропущені практичні, семінарські та лабораторні заняття, незалежно від причини пропуску, студент відпрацьовує згідно з графіком консультацій. Поточні „2”, отримані студентом під час засвоєння відповідної теми на практичному, семінарському та лабораторному занятті перескладаються викладачеві, який веде заняття до складання підсумкового контролю з обов'язковою відміткою у журналі обліку роботи академічних груп.	

8. Рекомендована література

1. Аналіз господарської діяльності: Навчальний посібник / за заг. ред. І.В. Сіменко, Т.Д. Косової. - К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 384 с.
2. Горлачук В. В. Економічний аналіз господарської діяльності підприємства : [навчальний посібник] / В. В. Горлачук, О. Ю. Коваленко, С. М. Белінська. – Миколаїв : ЧДУ ім. Петра Могили, 2013. – 308 с.
3. Економічний аналіз: Навч. посібник. За ред. Волкової Н.А./ Н.А. Волкова, Р.М. Волчек, О.М. Гайдаєнко та ін. – Одеса: ОНЕУ. – 2015. – 310 с.
4. Економічний аналіз. Навчальний посібник / В.М. Серединська, О.М.За городна, Р.В.Федорович. – Тернопіль: Видавництво Астон, 2010. – 624 с.
5. Економічний аналіз діяльності промислового підприємства: Навчальний посібник для ВНЗ / Н.В. Тарасенко – Львів: Новий світ, 2003. – 480 с.
6. Економічний аналіз і діагностика стану сучасного підприємства : навчальний посібник / Т. Д. Костенко, Є. О. Підгора, В. С. Рижиков та ін. ; Мво освіти і науки України, ДДМА. К. : Центр навчальної літератури, 2005. 398 с
7. Економічний аналіз: Підручник/ С.З.Мошенський, О.В.Олійник. 2ге вид., доп. і перероб. Житомир: Рута, 2007. 704 с.
8. Економічний аналіз: теорія і практика: Підручник/ Г.І.Кіндрацька, М.С.Білик, А.Г.Загородній; за ред. проф. А.Г.Загороднього.- Львів: Магнолія Плюс, 2006. – 428 с.
9. Економічний аналіз діяльності підприємств АПК: Підручник. — К.: КНЕУ, 2004. — 406 с.
10. Мішеніна Н. В. Економічний аналіз: навч. посіб. / Н. В. Мішеніна, Г.А. Мішеніна, І.Є. Ярова. – Суми: Сум. держ. ун-т, 2014. – 305 с. 3. Міщук Г.Ю. Економічний аналіз: навч. посібник / Г.Ю. Міщук, Т.М. Джигар, О.О. Шишкіна. – Рівне: НУВГП, 2017. – 156 с.
11. Фінансовий аналіз : підручник / Є.В. Мних, Н.С. Барабаш. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. – 536 с.
12. Отенко В. І. Теорія економічного аналізу: навч. посіб. для ВНЗ / Отенко В. І., Іванієнко В. В., Азаренков Г. Ф. – Харків: ІНЖЕК, 2015. – 339 с.
13. Попович П. Я. Економічний аналіз суб'єктів господарювання : [підручник] / П. Я. Попович. – Тернопіль : Економічна думка, 2004. – 416 с.
14. Тринька Л. Я. Економічний аналіз: навч.-метод. посіб. / Л. Тринька, О. Липчанська (Іванчук). – К.: Алерта, 2013. – 567 с.

Викладач _____ Білий М.М.